

Meijerimuseo Saukkolassa

Helsinki—Turku valtatie varrella n. 60 km päässä Helsingistä Nummi-Pusulän Saukkolassa sijaitsee mielenkiintoinen tutustumiskohde, Valion toimesta aikaansaatu Meijerimuseo, jonne on koottu yhtiön keräämää vanhaa meijerikoneistoa. Tämä selostus perustuu meijerimuseon oppaaseen.

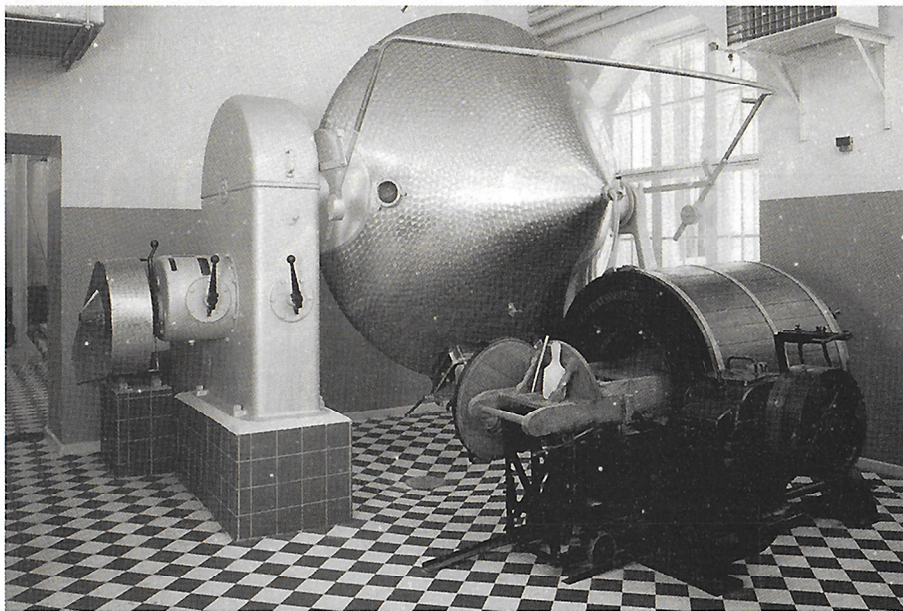
Museot kertovat menneisyydestä. Maidolla on todella pitkä menneisyys. Kun luontoäiti yli 200 miljoonaa vuotta sitten keksi imettäväiset, maidosta tuli maailmaan aivan uusi ravinto.

Sen varaan kehittyi myös ihmissuku, kekseliäin kaikista luoduista. Jo historiansa aamunkoitossa tuo älykäs laji keksi käyttää ravinnokseen myös muiden imettäväisten maitoa.

Vuosituhanja sitten ihminen huomasi, että nuoren vasikan mahasta tehdyssä leilissä maito muuttui juustoksi. Entsyymeistä hän ei mitään tienynyt, joten tapahtuma oli taianomainen. Ravinto oli nyt aivan toisen maakuinen ja helpompi käsitellä.

Kun tätä juustoa sitten paistettiin nuotion loimussa, saatiin taas uusi maku, ja juuston säilyvyys parani pitkienkin matkojen evääksi. Oli otettu ensimmäiset askeleet meijeritekniikassa.

Eri kansojen keskuudessa maidon käsittelytavat erikoistuivat ja siitä val-

Voin valmistus, kirnuja eri aikakausilta

mistettuihin tuotteisiin lisättiin muita ravinto- ja makulähteitä. Muodostui oma ammattitaito maidon muuttamisessa aterian antimiksi arkeen ja juhlaan.

Tuo taito kehittyi edelleen, mutta suuri osa työssä käytettyä esineistöä jäi kehityksen jaloissa nurkkiin romuttamaan. Onneksi tajuttiin myös Suomessa tämän esineistön ja siihen liittyvän ammattitaitoperinteen tallentamisen merkitys. Koneita ja laitteita ruvettiin keräämään 1960-luvun alussa, jolloin pienimpiä meijereitä suljettiin. Vuonna 1974 perustettiin toimikunta keräämään aineistoa ja etsimään paikkaa meijerimuseoksi.

Toimikunta sai tehtävänsä suoritetuksi vuonna 1978 ja jatkoi sitä perustamalla Valion uuteen pääkonttoriin vuoden 1978 lopulla meijerimuseon. Se vihittiin ja avattiin 24. 4. 1980.

Meijerimuseo Valion pääkonttorissa Pitäjänmäellä kävi nopeasti liian pieneksi. Vuosien keräilytyön tuloksena esineistöä ja muuta vanhaa materiaalia oli kertynyt niin paljon, että oli aihetta etsiä uutta toteutusta. Ei ollut enää kyse vain esineistöstä vaan tarpeesta antaa nykypolvelle käsitys siitä tiestä minkä meijeriala on Suomessa kulkenut. Onhan maamme kansainvälisestikin tämän alan tunnettu taitaja.

Valion hallitus osti elokuussa 1986 Nummen vanhan meijerirakennuksen uudeksi meijerimuseoksi. Kaunis rakennus entisöitiin nimenomaan museon tarpeita ajatellen. Kesken entisöintityön syttyi tulipalo 4. 3. 1987. Vahinko pakotti uusimaan puurakenteet perusteellisesti. Ne palautettiin vanhaan tyyliin. Museo vihittiin ja avattiin 29. 3. 1989.

Museo esittelee meijeritoiminnan kehitystä Suomessa 1800-luvun puolivälistä nykypäivään esineistöjen ja selostustaulujen avulla. Sen ohessa museo kertoo Suomen meijeritoiminnan merkkihenkilöistä, heidän työympäristöstään ja kansainvälisistä saavutuksista. Museossa on myös alan kirjastokokoelma.

Kun koneet ja laitteet on onnistuttu sijoittamaan toiminnallisesti oikeaan paikkaansa, on saatu syntymään vaikutelma siitä, että työt meijerissä ovat juuri pysähtyneet, koneet ja lattiat pesty ja lähdetty kotiin. □

Kartano- ja kylämeijerivälineistöä 1850—1900

